

Lovö i Mälaren

Av Svante Strandberg

Namn och bygd 111 (2023), 61–68.

Svante Strandberg, Department of Scandinavian Languages, Uppsala University:
Lovö in Lake Mälaren.

Abstract

Lovö (*logø* 1289, *lofuø* 1438) is the name of a parish in the province of Uppland. The parish took its name from the island of Lovön (*Loghø* 1357, *lofføon* 1483) in Lake Mälaren. *Lovö* may contain an adjective stem Proto-Scandinavian **lauhuz-* formed from Old Scandinavian **lō* f. (< **lauhō*). Supposed meanings of **lō* are ‘meadow by a waterside’ and ‘glade, open place’. Another possible starting-point when studying the place-name *Lovö* is Proto-Germanic **wlōh-* in Norwegian and Swedish *lo* ‘nap’.

Keywords: island names, etymology, phonology, morphology, semantics, prehistoric topography.

Ett välkänt ö- och sockennamn i Stockholmstrakten är *Lovö* i Mälaren. Som sockennamn framträder det redan i källor från 1200-talet: *ecclesie logø* 1289 17/4 Karlsberg SRAp or. (SD 2 s. 71), *de loghø* 1296 8/9 Stockholm SRAp or. (SD 2 s. 686), *de loghø* 1298 5/6 Tuna SRAp or. (SD 2 s. 265), *Ecclesie loghø* 1299 u.d. u.o. SRAp or. (SD 2 s. 280), *De loghø* 1314? u.d. u.o. SD 3 s. 148 avskr. 1344, *loghø* 1331 u.d. u.o. SD 4 s. 192 avskr. 1344, *lofuø sokn* (2 ggr) 1438 e. 1/5 Färentuna ting SRAp or. (SMR 727), *loffuø* 1450-talet C 11 f. 16 v.

Äldre skrivningar av önamnet (*Lovön* T 10I NV) är bl.a. *Loghø* 1357 23/11 Stockholm DN 6 s. 276 or., *loghø* 1425 24/6 Stockholm SRAp or., *lofføon* 1483 14/5 Stockholm SRAp or., (*vppa*) *loghønne* 1489 27/5 Stockholm SRAp or., *lofføn*, *loffø* 1504 15/2 Lovön Vikp or., *Lofföö* 1530 AL 3 s. 146.

Bengt Hesselman upptecknade 1905 socknens namn som *lovö* med grav accent, huvudtryck på första stavelsen och med samma långa *o*-ljud som i *bo* och *tova* (DOR).

Ett i Ynglingatal förekommande (*á*) *Lófund*i (Den norsk-isländska skalde-diktningen 1 s. 7) har förknippats med Lovön, men en sådan identifiering är mycket vanskelig (se bl.a. Lindroth 1918 s. 54 f., Hellquist 1948 s. 585, Nyman 2000 s. 394).

Namnet *Lovö* ger exempel på konsonantförändringen *gh* > *w* (Noreen 1904 s. 218; jfr Brøndum-Nielsen 1957 s. 149, 152 ff.). I en runinskrift omtalas den

stora sörmländska sjön Båven med dativformen *bagi* (SRI 3 s. 293 ff.), men i RL 1560 (f. 18 r.) möter formen *Båffuen*; se om denna hydronym (till **bāgh-* 'motsträvig, hindersam, besvärlig' e.d.) bl.a. Nyström 1985 s. 11 ff. med litteraturhänvisningar och SOL (s. 57).

Elof Hellquist (1948 a.st.) betraktar toponymen *Lovö* som oklar, och i SOL (s. 207) ges namnet omdömet »dunkelt». Svårigheten i att härleda *Lovö* på övertygande sätt är påtaglig. Jag skall ändå våga mig på ett tydningförsök.

Namnet *Lovö(n)* kan ha använts redan före Kristi födelse. Det är ingalunda självklart att vårt *Lovö* har varit sammansatt redan i begynnelsen. I svenska önamn har slutvokalen i oblika former av *-ōn-*stamsbildningar kunnat uppfattas som eller övergå till *-ō* (som i fallet *Aspa*, *-u > Aspō*); se Ståhl 1960 s. 115 f., dens. 1976 s. 121 f. Ett **Lōgh(a)* f. kan ha utvidgats epexegetiskt med *-ø*. Se Strandberg 2015 s. 113 f. med exempel och litteraturhänvisningar om sådan utvidgning.

Formen *Loghø*, betygad redan från 1200-talet, kan måhända leda tanken till *loge* 'loge, tröskgolv' (om vilket Hellquist 1948 s. 585 f., SAOB L 1030). Den nutida formen av detta ord återgår emellertid på ett fsv. *loe* m.; det enda i Sdw anförda belägget med *-gh-* hänför sig till medeltidens slutskede. Möjligheten att *Lovö* innehåller *loge* ter sig mycket oviss från både språklig och saklig synpunkt.

Terrängförhållandena på Lovön är av stort intresse vid undersökningen av namnets härkomst. I en topografisk beskrivning från 1800-talet av Lovö socken sägs att de »östliga smärre öarne bestå mestadels af skogiga, mer eller mindre höga bergkullar, den högsta å Kungshatt; de vestligare, Lofön och Malmön, hafva mer omvexling af kullar, åkrar och ängar». Om Lovön, den näst största av Mälarens öar, heter det vidare att den »har synbarligen fordom varit sönderskuren af vattendrag och hade ända in i sednare tider betydliga träsk, som genom mensklig flit blifvit förvandlade till bördiga marker» (HGSL 4 s. 505).

Den topografiska kartan (T 10I NV, 1997) ger en bild av Lovön som inte strider mot beskrivningen i HGSL 4. Öns många höjdparter växlar med intilliggande lägre stråk som en gång varit öppet vatten eller sumpmark. Det närliggande fastlandets strandterräng norr och öster om Lovön har inte samma karaktär och inte heller de invid Lovön belägna öarna Kungshatt och Kårsön (jfr glk Aa 6). Denna topografiska skillnad är en tänkbar saklig utgångspunkt för den forntida namngivningen av Lovön.

Lovöns forntida topografi kan leda tanken till det fornnordiska **lō* f. som hos Fritzner (1891 s. 550) översätts med »lavtliggende og fladt Engstykke som strækker sig langs Vandbredden», som i yngre norska motsvaras av *lo* f. »Græsplan. Engslette (?)» (Aasen 1918 s. 455), »engslette», »innsving i landskapet ved vatn el elv» m.m. (NO 7 sp. 600; jfr Torp 1919 s. 386) och som anses ingå i de bekanta norska ortnamnen *Lom* och *Oslo* (NSL s. 291 f., 294, 347 f.).

Detta **lo* f. har antagits kunna föreligga i det uppländska sockennamnet *Lohä-rad* med innebörden 'öppen plats, glänta' (SOL s. 206); i sammanhanget kan vidare nämnas bl.a. det ångermanländska bynamnet *Lo* i Styrnäs socken, som förmodats vara en motsvarighet till no. dial. *lo* f. 'ängsslätt (vid vatten)' (Torsten Bucht i SOVn 2 s. 47 f.), och tre västgötska bebyggelsenamn vid eller nära sjön Anten i Västergötland: *Lo* (nu *Gräfsnäs*) i Erska socken (SOÄ 3 s. 4 f.; Linde 1997 s. 30: 'glänta, öppet land; ängsmark', dens. a.a. s. 105: 'strandäng, lund'; SOL s. 105: troligen 'lågt liggande äng' eller 'glänta, öppen plats' e.d.), *Lo* i Långareds socken (SOÄ 8 s. 188 f.) och *Upplo* i Magra socken (SOÄ 3 s. 34 f., Linde 1997 s. 100). Vid tolkningen av ett **Lø* i Rydaholms socken, Småland, som ett äldre **Lauhiō* f. eller möjligen **Lauhia* n. utgår Staffan Fridell (1999 s. 65 ff.) från *lo* (< **lauhō*) med grundbetydelsen 'ljusning, glänta, öppen mark'; jfr dens. 2011 s. 31 ff. om **Lø* och om *Mossle* i Värnamo socken. Terrängappellativet **lō* återförs i olika arbeten på ett urgerm. **lauhō* besläktat med bl.a. sv. *ljus* och lat. *lucus* 'lund'; se Torp 1919 s. 386 (»Egtl. 'lysning [i skogen]»), Hellquist 1948 s. 584, Magnússon 1989 s. 570 och jfr Pokorny 1959 s. 687 ff. (ie. **leuk-* 'lysa; ljus'). Motsvarigheter till **lō* är feng. *lēah* 'äng; skog' och fhty. *lōh* 'dunge' (Ekwall 1960 s. 292, Holthausen 1963 s. 196, Johansson 1975 s. 8 f., Kluge & Seebold s. 583). Se om ljudutvecklingen av urnord. -*auh*-Noreen 1904 s. 78, Brøndum-Nielsen 1950 s. 175 f., Wessén 1968 s. 33 och närmast nedan anförda arbeten av Lennart Elmevik.

Elmevik har i viktiga undersökningar (1980 s. 72 ff., 2000 s. 163 ff.) behandlat utvecklingen av ljudförbindelsen *auh* i bl.a. ortnamnselementet **lō* (1980 s. 85: »har som nämnt oftast återgivits med 'lågt liggande äng, ängsmark vid vatten' o. dyl.»). Han räknar (1980 s. 85) däri med en omvandling från **lauhu* över **lohu* till **lō*, och han tänker sig (1980 s. 84, 2000 s. 168) att urgerm. **lauhō*, med grundbetydelsen 'ljusning, glans', på nordiskt område åtminstone huvudsakligen har avsett glänsande vatten.

Samma ursprung, **lauhō* 'ljusning, glans', tillskriver Elmevik (1980 s. 78 ff., 2000 s. 168 ff.) fvn., nyisl. *lá* f., i danska, norska och svenska dialekter *lå*. För hithörande belägg kan här ur Elmeviks material återges anförda betydelser som »'Søen, Vandet hvor det skyller op mod Strandbredden'» (fvn.), »'det bøl-gende Vand i Stranden'» (nyisl.), »'Sumpevand, mørk eller ureen Vædske [...]» (no. dial.), »'rende ved kysten, især rende, som havvandet ved flodtid løber op igennem [...]» (da. dial.) och 'instängt, lugnt vatten vid strandlinjen' (Skåne). Skillnaden mellan *lá* f. och *lō* f. kan vara »resultatet av olika utjämningar inom paradigmet **lauhō* (med utveckling -*ō*- > -*u*- redan i tidig urnordiska)» (Elmevik 2000 s. 168; se även dens. 1980 s. 83 f.).

Namnet *Lovö* kan sammanhålla med det nu nämnda **lō* (< **lauhō*) och åsyfta sidlänta, mer eller mindre översköjda strandmarker – eller öppna platser, gläntor – som fordom funnits i öns dalgångar. Två morfologiskt tänkbara

utvecklingslinjer – med ett *-gh*-adjektiv **lauhu3-* 'rik på, sammanhängande med *lo*-mark (sidlänta strandängar, vattenfyllda sänkor e.d.)' – är **Lauhu3ō(n-)* > fsv. *Lōgh(a)* och **Lauhu3a(3)wiō* (sammansatt med **a[3]wiō 'ö'*) > fsv. *Lōghø*. Se om *-gh*-suffix Barber 1932 s. 131 ff., Meid 1967 s. 188 ff., Wessén 1971 s. 59 ff., Torp 1974 s. 28 och om *ö* t.ex. Hellquist 1948 s. 1451 f. och Magnússon 1989 s. 158 s.v. *ey*.

Mot bakgrund av forntidens topografiska förhållanden kan namnet *Lovö* också tänkas höra samman med det urgerm. **wlōh-* som antas föreligga i sv. *lo* m., no. *lo* f. 'lugg på kläde e.d.', nyisl. *ló* f. 'ludd på kläder; avfall vid vävning och valkning, lump', fsax. *wlōh* 'lugg, ludd' och feng. *wlōh* 'frans'. Detta *lo* har återförts på ett urgerm. **wlōhō-* (se om ordet Torp 1919 s. 386, Hellquist 1948 s. 584, Jóhannesson 1956 s. 159, SAOB L 1007, Holthausen 1963 s. 403, Magnússon 1989 s. 570, NO 7 sp. 600). Julius Pokorny (1959 s. 1139) redovisar nyisl. *ló* 'ludd på kläder' som exempel på gutturalutvidgning av roten ie. **uel-* »in Worten für ‚Haar, Wolle‘, auch ‚Gras, Ähre, Wald‘».

Namnet *Lovö* i Mälaren kan tänkas innehålla en sidoförm till **wlōhō-* med vernersk växling, **wlō3-*. Ett appellativ **wlō3ō(n)* kan utgöra förleden i ett redan i begynnelsen sammansatt *Lovö*. Tänkbar är också en osammansatt primär namnbildning, **Wlō3ōn-*. Jfr fsv. *skialgher*, fvn. *skjalgr* 'sned', en vernersk växelform till fhty. *scelah* (**skelh-*), feng. *sceolh* 'sned'; det germanska adjektivet redovisas av Pokorny (1959 s. 928) som *-ko*-avledning (»*skjalgr* [**skelkó-*]») under ie. **skel-* 'böja; krokig' (jfr Hellquist 1948 s. 931, Holthausen 1963 s. 275, Kluge & Seebold s. 798 s.v. *scheel*).

Charles Clyde Barber (1932 s. 51 ff.) ger en mängd exempel på germanska *ō*-stammar (ie. *ā*-stammar) med antagen tidigare ändelsebetoning. Sådan betoning kan ha lett till vernersk växling. Anförda former med vernersk växling *h* > *3* är bl.a. *lau3ō* »Lauge» (fvn. *laug* f., jfr Pokorny 1959 s. 692: ie. **lou-kā*), *sa3ō* »Säge» (jfr Pokorny 1959 s. 895 s.v. *sēk-* 'skära') och *wai3ō* »Kraft» (jfr Pokorny 1959 s. 1128 f.). Det maskulina fvn. *lagðr* 'ulltött, hårtött' återförs (s. 84) på ett **wla3apa-* »Wollflocke» med ändelsebetoning, besläktat med **wlōhō-*; se vidare om *lagðr* (no. *lagd[e]* »sammenfiltret lokk», »tött av gräs») Torp 1919 s. 360, Hellquist 1948 s. 584, Jóhannesson 1956 s. 159 f., Magnússon 1989 s. 541 f.

Barber (1932 s. 91 ff.) anför en mängd *a*-stamsbildningar med både ändelsebetoning (och vernersk växling) och betoning på första stavelsen (»Schwankend betonte Stämme»). Även för *ōn*-stammar anföras (s. 171 ff.) fall med »Anfangsbetonung» och »Endbetonung». Hans exempel på den sistnämnda typen är talrika.

För vissa nordiska ordstammar har man räknat med både former med vernersk växling och sådana utan denna övergång: se Hellquist 1948 s. 1369, 1376, Magnússon 1989 s. 498, 501, 736, 742, 1095, 1103, SAOB V 1606 om nordiska

fall som *krå* : *krång-*, *vrå* : *vrång* och *vå* : *vång*. Jfr Moberg 1949 s. 150 ff. om germ. **wih-* : **wiz-* 'böja' – och även Elmevik 2012 s. 69 ff. om *Sya* (*svig-* : **swih-* eller **swih-*) och Strandberg 2020 s. 192 ff. om *Svånö* (*sveig-* : **swaih-*).

Även med **wlōhō* som utgångspunkt kan ett adjektiv tänkas föreligga i Lovö, ett **wlōhu3-* 'luddig, full av lugg, tofsar' e.d.

En fornspråklig namnbildning till **wlōh-* eller **wlō3-* 'ludd på kläder' e.d. kan åsyfta dun-, ull- eller luddliknande vegetation. Jfr t.ex. Rietz 1867 s. 105 om *dunkärr* 'träsk övervuxet med starr (*Carex*) och *Eriophorum*', Sahlgren 1912–35 s. 96 ff. om *Testen*, Brevner 1942 s. 56 f. om *Dunsjö*, Moberg 1947 s. 12 om *Luddet* (»den med säv, vass o. d. beväxta»), Ståhle 1954 s. 3 ff. om *Lidingö*, *Lydinge*, *Lådeby* och »den täta och rika vegetationen i grunda sjöar och vattendrag», Ivar Lundahl i SOSk 17 s. 17 om *Lodhne* (Hornborgasjön) och Strandberg 2012 s. 70 ff. om *Lyan*. Av intresse vid undersökningen av Lovö är inte minst Carl Ivar Ståhles (1954 s. 7) tolkning av önamnet *Lådna* i det uppländska Värmdö. Han sammanhåller önamnet med *ludhen*, *lodhen*: »under vikingatid ha grunda vikar skjutit in mot öns mitt, varför det finns alla förutsättningar för att det är vassruggar eller gräsrika strandslutningar, som givit ön dess namn». Ett bohuslänskt *Lönnekärr* har antagits innehålla fvn. *lōdinn* 'luden, gräsrik'. Detta bebyggelsenamn har, framhåller Maria Löfdahl i OGB 14:1 (s. 120), »sannolikt primärt syftat på frodigt bevuxen ('luden') sumpmark vid sjön Önna vatten». Jfr vidare SOV 6 s. 113 om *Tofstjärnet*, SOV 9 s. 97 om *Luggetjärn* och *Luggetjärnet* (»Anledningen till namnen uppges vara att det växer sävluggar 'sävruggar' här och där i tjärnarna») och SOV 9 s. 231 om *Porseluggen*, namnet på en mosse (»Namnet avser väl egentl. ett luggliknande bestånd av *pors*»). Den lilla sjön Ludden (*Ludden* 1635 Rhez. s. 146) öster om Malsta kyrka i Norrtäljetrakten (T 11J NV) beskrivs i en uppteckning av Jöran Sahlgren (1937, OAU) som nästan igenväxt och full av sävruggar; se om dess namn Hellquist 1903–06 1 s. 358, 382.

Ett bakom nutidens Lovö liggande, osammansatt urgerm. **Wlō3ōn-* eller, framför **-a(3)wiō* 'ö', en förled innehållande **Wlō3-* eller **Wlōhu3-*, kan ha givits med syftning på forntida grunda vattenarmer eller sidlänta strandmarker, utmärkta av »luddig» eller luggliknande vegetation.

I min framställning har jag sålunda sökt visa på två tänkbara tolkningsvägar för namnet Lovö(n), ä. fsv. *Loghø*. Den ena utgår från **lauhō* bakom det fornordiska **lō* f. som antagits betyda 'låglänt ängsmark vid vatten' och 'öppen plats, glänta'. Ä. fsv. *Loghø* kan innehålla ett till **lauhō* bildat *-ugh-*adjektiv. Den andra tolkningsvägen utgår från det **wlōh-* som antas ligga bakom sv., no. *lo* 'lugg på kläde e.d.' Ä. fsv. *Loghø* kan innehålla ett **wlō3-*, en sidoförm med vernersk växling till **wlōh-*, men tänkbart är också ett till **wlōh-* bildat *-ugh-*adjektiv. Med såväl **lauhō-*alternativet som **wlōh-*alternativet får nam-

net *Lovö(n)* antas åsyfta forntida terränginslag i det område som kommit att utgöra våra dagars Lovön.

Mot bakgrund av det forskningsläge rörande nordiska ortnamn på *Lo-*, *-lo* som för närvarande är mig bekant finner jag utgångspunkten **lauhō* ligga något närmare till hands vid tolkningen av *Lovö(n)*.

Med nu framlagda förslag utgående från **lauh-* och **wlōh-* anser jag mig inte ha givit namnet *Lovö* en så säker tolkning att ytterligare undersökningar i ämnet är överflödiga. I bästa fall är dock förslagen språkligt möjliga och sakligt rimliga.

Källor och litteratur

- Aasen, Ivar, 1918: Norsk Ordbog med dansk Forklaring. Fjerde uforandrede Udg. Kristiania.
- AL 3 = Almquist, Joh. Ax., 1917: Den civila lokalförvaltningen i Sverige 1523–1630 med särskild hänsyn till den kamerala indelningen 3:1. Stockholm. (Meddelanden från Svenska riksarkivet. Ny följd 2:6.)
- Barber, Charles Clyde, 1932: Die vorgeschichtliche Betonung der germanischen Substantiva und Adjektiva. Heidelberg. (Indogermanische Bibliothek 3. Untersuchungen 12.)
- Brevner, Erik, 1942: Sydöstra Närkes sjönamn. Sjönamnen i Askers, Sköllersta och Kumla härad. Uppsala. (Skrifter utg. av Kungl. Gustav Adolfs Akademien för folklivsforskning 9.)
- Brøndum-Nielsen, Johs., 1950: Gammeldansk Grammatik i sproghistorisk Fremstilling 1. Indledning. Tekstkildernes Lydbetegnelse. Vokalisme. 2. ændrede Udg. København.
- 1957: Gammeldansk Grammatik i sproghistorisk Fremstilling 2. Konsonantisme. Anden, fotografisk Udg. med et Tillæg. København.
- C 11 = Karl Knutssons (Bonde) jordebok över Färingö, SRA. (Se om dateringen DMS 1:7 s. 35 f.)
- Ekwall, Eilert, 1960: The concise Oxford dictionary of English place-names. 4th ed. Oxford.
- Elmevik, Lennart, 1980: Utvecklingen av urg. *au* framför *h* i nordiska språk. I: Festskrift till Carl-Erik Thors 8.6.1980. Red. av Olav Ahlbäck, Lars Huldén & Kurt Zilliacus. Helsingfors. (SNF 62.) S. 72–88.
- 2000: Till diskussionen om den urgerm. *au*-difftongens utveckling på nordiskt område, särskilt i förbindelsen *auh*. I: Studier i svensk språkhistoria 5. Förhandlingar vid Femte sammankomsten för svenska språkets historia. Umeå 20–22 november 1997. Utg. av Lars-Erik Edlund. Umeå. (Nordsvenska 11.) S. 163–174.
- 2012: *Sya* och *Normlösa*. Två dunkla svenska ortnamn. I: Namn på stort och smått. Vänskrift till Staffan Nyström den 11 december 2012. Red. av Katharina Leibring (huvudred.), Leif Nilsson, Annette C Torensjö & Mats Wahlberg. Uppsala. (Skrifter utg. av Institutet för språk och folkminnen. Namnarkivet i Uppsala. Ser. B. 12.) S. 69–75.

- Fridell, Staffan, 1999: *Lø. I: NoB 87. S. 65–70.
 — 2011: Några ortnamn i Värnamo socken. I: OUÅ. S. 31–37.
- Fritzner, Johan, 1891: Ordbog over det gamle norske Sprog. Omarbejdet, forøget og forbedret Udg. 2. Hl–P. Kristiania–New York–Leipzig–London–Paris–St. Petersburg.
- Glk Aa 6 = Sveriges geologiska undersökning. Ser. Aa. Blad 6. 1863.
- Hellquist, Elof, 1903–06: Studier öfver de svenska sjönammnen, deras härledning och historia [1–6]. Stockholm. (SvLm 20:1–6.)
 — 1948: Svensk etymologisk ordbok. 3 uppl. Lund.
- HGSL 4 = Historiskt-geografiskt och statistiskt lexikon öfver Sverige 4. I–L. 1863. Stockholm.
- Holthausen, F., 1963: Altenglisches etymologisches Wörterbuch. 2., bis auf das Literaturverzeichnis unveränderte Aufl. Heidelberg. (Germanische Bibliothek 2. Wörterbücher.)
- Jóhannesson, Alexander, 1956: Isländisches etymologisches Wörterbuch. Bern.
- Johansson, Christer, 1975: Old English place-names and field-names containing *leah*. Stockholm. (Acta Universitatis Stockholmiensis. Studies in English 32.)
- Kluge & Seebold = Kluge. Etymologisches Wörterbuch der deutschen Sprache. Bearbeitet von Elmar Seebold. 25., durchgesehene und erweiterte Aufl. 2011. Berlin–Boston.
- Linde, Gunnar, 1997: Ortnamn i Västergötland. 2, reviderade uppl. Skara.
- Lindroth, Hjalmar, 1918: Värend och virdar. I: NoB 6. S. 41–76.
- Magnússon, Ásgeir Blöndal, 1989: Íslensk orðsifjabók. Reykjavík.
- Meid, Wolfgang, 1967: Krahe, Hans: Germanische Sprachwissenschaft 3. Wortbildungslehre von Wolfgang Meid. Berlin. (Sammlung Götschen 1218/1218a/1218b.)
- Moberg, Lennart, 1947: Ortnammnen i Tjust. En översikt. I: Tjustbygdens kulturhistoriska förening. Meddelanden 5. S. 5–68.
 — 1949: Nordiska ortnamn på Vin-. I: NoB 37. S. 112–153.
- Noreen, Adolf, 1904: Altschwedische grammatik mit einschluß des altgutnischen. Halle. (Sammlung kurzer grammatiken germanischer dialekte 8. Altnordische grammatik 2.)
- Den norsk-isländska skaldediktningen. Reviderad av Ernst A. Kock. 1. 1946. Lund.
- Nyman, Eva, 2000: Nordiska ortnamn på *-und*. Uppsala. (Acta Academiae Regiae Gustavi Adolphi 70. Studier till en svensk ortnamnsatlas 16.)
- Nyström, Staffan, 1985: Önamn i Båven. En studie över önamnsskicket i en sömländsk insjö. Uppsala. (Folklivsskildringar och byggestudier utg. av Kungl. Gustav Adolfs Akademien 11.)
- Pokorny, Julius, 1959: Indogermanisches etymologisches Wörterbuch 1. Bern–München.
- Rhez. = Ion. Haquini Rhezelii Monumenta Uplandica. Reseanteckningar från åren 1635, 1636, 1638. Utg. af C. M. Stenbock & Oskar Lundberg. 1915–17. Uppsala. (Bil. till Uplands fornminnesförenings tidskrift 7.)
- Rietz, Johan Ernst, 1867: Svenskt dialekt-lexikon. Ordbok öfver svenska allmogespråket. Malmö–Köpenhamn–Leipzig–London.
- RL 1560 = Rasmus Ludvigssons register och memoriall [om sjöar och strömmar] ... till anno etc. [15]60. Strödda kamerala handlingar 61, KA.
- Sahlgren, Jöran, 1912–35: Skagershults sockens naturnamn. Vatten och vattendrag. Stockholm. (SvLm B 32.)

- Strandberg, Svante, 2012: *Fansjön, Gisen och Lyan*. Tre sjönamn i Edsbro socken. I: OUÅ. S. 59–75.
- 2015: Järö (Margretelund) vid Åkersberga. I: OUÅ. S. 111–120.
- 2020: *Vingra och Svånö*. I: Namn och namnvård. Vänskrift till Annette C. Torensjö på 60-årsdagen den 18 november 2020. Red. av Staffan Nyström, Svante Strandberg & Mats Wahlberg. Uppsala. (Namn och samhälle 31.) S. 189–196.
- Ståhl, Harry, 1960: Trögd och Veckholm. Två uppländska ortnamn. I: NoB 48. S. 104–119.
- 1976: Ortnamn och ortnamnsforskning. 2 uppl. Stockholm.
- Ståhle, Carl Ivar, 1954: Lidingö under forntid och medeltid. En namn- och bebyggelsehistorisk studie. I: OUÅ. S. 3–31.
- Torp, Alf, 1919: Nynorsk etymologisk ordbok. Kristiania.
- 1974: Gamalnorsk ordavledning. Nyutgåva med rättelser och register ombesörjd av Gösta Holm. Lund. (Studier utg. av Kungl. Humanistiska Vetenskapssamfundet i Lund 1973–1974:2.)
- Wessén, Elias, 1968: Svensk språkhistoria 1. Ljudlära och ordböjningslära. 8 uppl. Stockholm. (Nordiskt kursbibliotek.)
- 1971: Svensk språkhistoria 2. Ordbildningslära. 5 uppl. Stockholm. (Nordiskt kursbibliotek.)
- Vikp = Pergamentsbrev i Viksamlingen, SRA.

Summary

Lovö in Lake Mälaren

By Svante Strandberg

Lovö (*logø* 1289, *lofuø* 1438) is the name of a parish in the province of Uppland. The parish took its name from the island of Lovön (*Loghø* 1357, *lofføon* 1483) in Lake Mälaren. The older form *Loghø* became *Lovø* as a result of the Old Swedish consonant shift *gh* > *w*.

The meaning of *Lovö* is considered obscure. The present author discusses different morphological and semantic possibilities to explain this place-name. In that connection the prehistoric topography of the island is important.

Lovö may contain an adjective stem Proto-Scandinavian **lauhu3-* formed from Old Scandinavian **lō* f. (< **lauhō*). Supposed meanings of **lō* are ‘meadow by a waterside’ and ‘glade, open place’. An original meaning of **lauhō* may be ‘clearing, brilliance, brightness’.

Another possible starting point when dealing with the place-name *Lovö* is Proto-Germanic **wlōh-* in Norwegian and Swedish *lo* ‘nap’.